

Pilar 3

2022

Offentliggjøring av informasjon om kapital og risikoforhold.

Brage Finans

Innhold

1.	INNLEDNING.....	4
2.	KAPITALKRAVSREGELVERKET	5
2.1.	Generelt	5
2.2.	Ansvarlig kapital	5
2.3.	Beregningsgrunnlag	7
3.	KONSOLIDERING.....	8
4.	PILAR 1: MINIMUMS- OG BUFFERKRAV TIL ANSVARLIG KAPITAL.....	9
4.1.	Kapitaldekning	9
4.2.	Bufferkrav	10
4.2.1.	Nye krav til bufferkapital	11
4.3.	Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	11
5.	PILAR 2: INTERN RISIKO- OG KAPITALVURDERINGSPROSESS	12
5.1.	Prosess.....	12
5.2.	Vurdering av risiko og kapitalbehov	13
5.3.	Kapitalmål	13
5.4.	Utvikling i rapportert kapitaldekning	13
6.	RISIKOSTYRING	15
6.1.	Generelt	15
6.2.	Rammeverk for styring og kontroll.....	16
6.3.	Rapportering	16
6.4.	Gjenopprettingsplan	18
7.	KREDITTRISIKO	20
7.1.	Om kredittrisiko.....	20
7.2.	Styring og kontroll	20
7.3.	Risikoeksponering	21
7.4.	Risikoklassifisering	22
7.5.	Mislighold og nedskrivninger	24
7.6.	Sikkerheter.....	26
7.7.	Kapitalkrav	26
8.	LIKVIDITETSRISIKO	27
8.1.	Om likvidetsrisiko	27
8.2.	Styring og kontroll	27
8.3.	Risikoeksponering	27
9.	OPERASJONELL RISIKO	29
9.1.	Om operasjonell risiko	29
9.2.	Styring og kontroll	29

9.3.	Risikoeksponering	29
9.4.	Kapitalkrav	30
10.	ANDRE RISIKOFORHOLD	31
10.1.	Strategisk risiko	31
10.2.	Forretningsrisiko	31
10.3.	Omdømmerisiko	31
10.4.	Klimarisiko	31
10.5.	Øvrige risikotyper	32

1. INNLEDNING

Dette dokumentet er utarbeidet for å gi informasjon om risikostyring, risikomåling og kapitaldekning i henhold til kravene om offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttende del av kapitalkravsforordningen (CRR (EU) 2013/575), jf. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV (CRR/CRD IV-forskriften) del XI.

Dokumentet oppdateres årlig og publiseres samtidig med selskapets årsrapport. Informasjon om kapitalkrav og ansvarlig kapital oppdateres kvartalsvis og offentliggjøres i noteopplysninger til selskapets kvartalsrapport.

For supplerende informasjon om selskapets finansielle stilling og utvikling, herunder oppdatert informasjon om kapitalkrav og ansvarlig kapital, vises det til års- og kvartalsrapporter som offentliggjøres på selskapets hjemmesider www.brage.no under [finansiell informasjon](#).

Alle beløp er per 31. desember 2022, og angitt i tusen NOK, med mindre annet er oppgitt.

2. KAPITALKRAVSREGELVERKET

2.1. Generelt

Kapitalkravsregelverket (CRR/CRD IV) krever at finansinstitusjoner og verdipapirforetak skal ha en kapitalbuffer av tilstrekkelig størrelse i form av ansvarlig kapital for å møte uventede tap. Formålet med regelverket er å bidra til å underbygge den finansielle stabiliteten ved å sikre soliditeten i foretakene. Dette oppnås gjennom:

1. Et risikosensitivt kapitalkrav.
2. Risikostyring og internkontroll.
3. Tilsynsoppfølging.
4. Informasjon til markedet.

Et sentralt element i kapitalkravsregelverket er kapitaldekning.

$$\text{Kapitaldekning} = \frac{\text{Ansvarlig kapital} \\ (\text{kjernekapital} + \text{tilleggs kapital})}{\text{Beregningsgrunnlag} \\ (\text{kredittrisiko} + \text{markedsrisiko} + \text{op. risiko})}$$

Telleren i brøken (ansvarlig kapital) representerer, noe forenklet, selskapets egenkapital. Nevneren i brøken (beregningsgrunnlaget) er en risikovektet sum av eiendelene i selskapets balanse og poster utenom balansen.

Kapitalkravsregelverket består av tre pilarer:

- Pilar 1: Minimums- og bufferkrav til ansvarlig kapital.
- Pilar 2: Intern kapitalvurderingsprosess og tilsynsmessig oppfølging.
- Pilar 3: Offentliggjøring av informasjon om kapital og risikoforhold (*dette dokumentet*).

2.2. Ansvarlig kapital

Pilar 1 Minstekrav

Pilar 1 omfatter minimumskrav og bufferkrav til ansvarlig kapital, krav til sammensetningen av ansvarlig kapital, samt bestemmelser om hva som skal og ikke skal inngå i størrelsen. Det samlede beregningsgrunnlaget er summen av beregningsgrunnlagene for kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Minstekravene er:

1. Kapitaldekning: 8 %.
2. Kjernekapitaldekning: 6 %.
3. Ren kjernekapitaldekning 4,5 %.

Minstekravet til kjernekapitaldekning kan oppfylles av inntil 1,5 % hybridkapital. Minstekravet til kapitaldekning kan i tillegg oppfylles av inntil 2 % tilleggs kapital (ansvarlig lånekapital).

Bufferkrav

I tillegg til minstekravene til ansvarlig kapital etter Pilar 1 skal foretakene ha kapitalbuffer bestående av ren kjernekapital. Bufferkravet er fordelt på tre komponenter:

1. *Bevaringsbuffer*: konstant nivå over tid.
2. *Systemrisikobuffer*: konstant nivå over tid, men kan endres i særskilte tilfeller.
3. *Motsyklisk kapitalbuffer*: nivået avhenger av konjunktorene.

Kravet til *bevaringsbuffer* er 2,5 % av beregningsgrunnlaget, og skal dekke tap og forhindre at kapitalen faller under minstekravet til ansvarlig kapital i sterke nedgangskonjunkturer. Kravet til *systemrisikobuffer* er 3 %, og skal sikre foretakene mot systemrisiko. Finansdepartementet besluttet i desember 2019 at systemrisikobufferen skal øke fra 3 % til 4,5 % fra 31. desember 2022 for mindre foretak som rapporterer etter standardmetode eller grunnleggende IRB-metode. Den 16. desember 2022 besluttet Finansdepartementet å utsette økningen i kravet slik at det gjelder fra utgangen av 2023.

Motsyklisk kapitalbuffer skal bidra til at foretakene bygger kapital i gode tider. Dette er med på å sikre foretakene når risikoen i det finansielle systemet øker, typisk ved høy kredittvekst som bygger opp ubalanser. Kravet til motsyklisk kapitalbuffer kan ligge mellom 0 og 2,5 % av beregningsgrunnlaget, avhengig av konjunkturen. Bufferen lå fra 31. desember 2019 på 2,5 %, men ble som følger av Covid-19 redusert fra 2,5 % til 1 % i mars 2020. Kravet ble i 2021 besluttet økt til 1,5 % med virkning fra juni 2022 og til 2,0 % med virkning fra desember 2022. I mars 2022 ble kravet besluttet økt til 2,5 % med virkning fra mars 2023.

I tillegg til ovennevnte buffere kan systemviktige foretak pålegges en tilleggsbuffer (SIFI-buffer) på inntil 2 %. Brage Finans er per 31. desember 2022 ikke definert som systemviktig av Finansdepartementet.

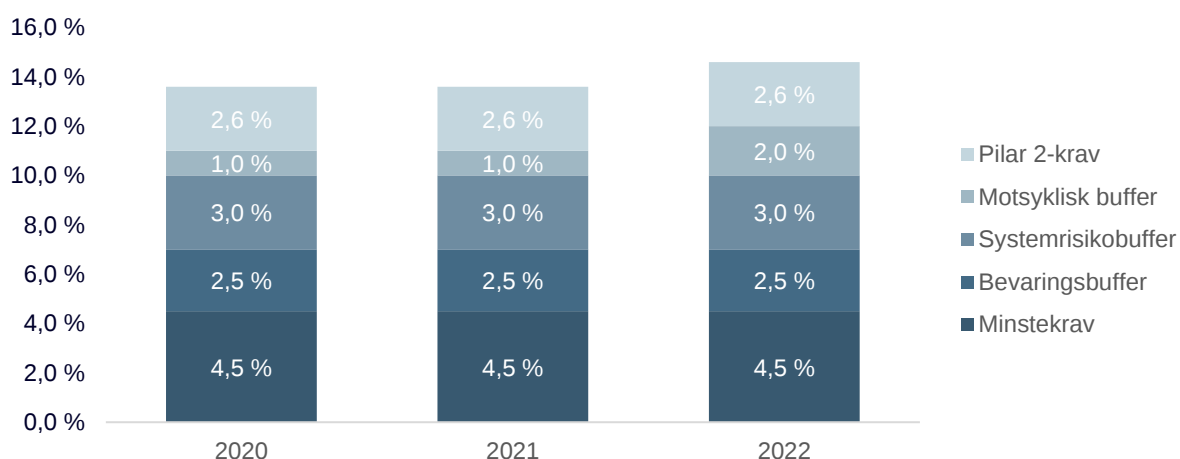
Pilar 2

Pilar 2 omfatter vurderingen av samlet kapitalbehov og tilsynsmessig oppfølging. Pilar 2 krever at foretakene gjennomfører en intern kapitalvurderingsprosess (ICAAP) for å ta stilling til kapitalbehov som ikke, eller bare delvis, er dekket av Pilar 1. ICAAP gjennomføres årlig og innebærer en samlet vurdering av selskapets risikoeksponering og kapitalbehov. I prosessen benyttes både kvantitative modeller og kvalitative vurderinger. Likviditets- og finansieringsrisiko (ILAAP) utgjør en viktig del av den samlede risikovurderingen.

Foretakenes interne vurderinger av risiko og kapitalbehov (ICAAP) danner grunnlaget for Finanstilsynets risiko- og kapitalbehovsvurderinger (SREP). For å bidra til transparens på området publiserer Finanstilsynet Pilar 2 kravene for det enkelte foretak. Finanstilsynet fattet i november 2018 vedtak om at Brage Finans skal ha et Pilar 2-krav på 2,6 %. Et oppdatert Pilar 2-krav fra Finanstilsynet forventes å foreligge i 2023.

Samlet regulatorisk kapitalkrav

Figuren under viser det samlede regulatoriske kapitalkravet til ren kjernekapitaldekning for Brage Finans. Kravet omfatter både minstekravene under Pilar 1, bufferkravene, og Pilar 2-krav.

Kapitalkravet til kjernekapitaldekning er 1,5 % høyere enn kravet til ren kjernekapital. Kapitalkravet til total kapitaldekning er 2 % høyere enn kravet til kjernekapital og 3,5 % høyere enn kravet til ren kjernekapital.

2.3. Beregningsgrunnlag

Beregningsgrunnlaget er et risikovektet mål på foretakets eksponering mot kredittrisiko, motpartsrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. I henhold til kapitalkravsforordningen kan det enkelte foretak velge ulike metoder for å fastsette beregningsgrunnlaget, men noen av disse krever godkjenning fra Finanstilsynet.

Kredittrisiko

Beregningsgrunnlaget for kredittrisiko fastsettes med utgangspunkt i en av følgende to metoder:

1. Standardmetoden
2. Interne målemetoder («internal-ratings-based approach» - IRB)

Brage Finans er hovedsakelig eksponert for kredittrisiko gjennom sin utlånsvirksomhet til person- og bedriftsmarkedet, og benytter for disse utlånene standardmetoden for å fastsette beregningsgrunnlaget for kredittrisiko. Standardmetoden innebærer at utlån, andre eiendelsposter, og poster utenom balansen risikovektes avhengig av hvilken kategori motparten tilhører. Risikovektene er faste sjablongverdier og fremgår av kapitalkravsforordningen. Risikovektene kan i noen tilfeller også fastsettes på bakgrunn av motpartens rating fra godkjente kredittvurderingsbyråer, eller justeres som følge av avgitte sikkerheter.

Kredittrisiko omfatter også kapitalkrav for verdipapirer. Disse eksponeringene er knyttet til foretakets likviditetsportefølje, handelsportefølje, samt motpartseksponeringer knyttet til inngåtte derivatkontrakter. For Brage Finans er det likviditetsporteføljen som utgjør denne type eksponeringer. Likviditetsporteføljen består hovedsakelig av senior usikrede obligasjonslån i det norske obligasjonsmarkedet.

Motpartsrisiko

Motpartsrisiko er risiko for at foretakets samarbeidspartnere/leverandører på finansområdet ikke kan oppfylle sine forpliktelser som avtalt. For motpartsrisiko knyttet til derivater er det fire alternative metoder for beregning av eksponeringsbeløp; (1) markedsverdimetoden, (2) opprinnelig eksponeringsmetoden, (3) standardmetoden og (4) IMM-metode.

Brage Finans har ingen derivatkontrakter og derfor ingen motpartsrisiko knyttet til derivater.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for tap i markedsverdier til porteføljer av finansielle instrumenter som følger av svingninger i aksjekurser, renter, valutakurser eller råvarepriser. Beregningsgrunnlaget for markedsrisiko beregnes etter standardmetoden eller ved bruk av interne modeller (VaR-metode).

Brage Finans har ingen aksje- eller valutaportefølje. Selskapet har en liten andel investeringer i verdipapirfond som holdes for til enhver tid å overholde gjeldende regelverk for minstekrav til beholdning av likvide eiendeler (LCR-regelverket). Ettersom Brage Finans for alle praktiske formål ikke har noen handelsportefølje beregnes det ikke kapitalkrav for markedsrisiko.

Operasjonell risiko

Beregningsgrunnlaget for operasjonell risiko kan beregnes ved bruk av basismetoden, sjablongmetoden eller avansert metode. Brage Finans benytter basismetoden til å fastsette beregningsgrunnlaget for operasjonell risiko. Beregningsgrunnlaget i basismetoden er 15 % av gjennomsnittlig inntekt de tre siste år multiplisert med 12,5.

Kredittrisiko	Markedsrisiko	Operasjonell risiko
Standardmetoden	Standardmetoden	Basismetoden
Grunnleggende IRB-metode ¹⁾	Value-at-Risk (VaR) ¹⁾	Sjablongmetoden ²⁾
Avansert IRB-metode ¹⁾		AMA-metoden ¹⁾

Figur 1 - Metoder for fastsetting av beregningsgrunnlaget

☒ = Metode som benyttes av Brage Finans.

- 1) IRB, VaR og AMA-metoden krever godkjenning fra Finanstilsynet for det enkelte foretak, og innebærer at kapitalkravet beregnes med utgangspunkt i interne modeller for den enkelte risikoform.
- 2) Overgang til sjablongmetoden skal varsles Finanstilsynet.

3. KONSOLIDERING

Brage Finans har ingen datterselskaper, og utarbeider ikke konsernregnskap. Selskapet har ett tilknyttet selskap, Factoring Finans AS (eierandel 42,6 %), som i regnskapet er behandlet etter egenkapitalmetoden. Bokført verdi av investeringen er 39,5 millioner per 31. desember 2022.

4. PILAR 1: MINIMUMS- OG BUFFERKRAV TIL ANSVARLIG KAPITAL

4.1. Kapitaldekning

Brage Finans oppfyllte kapitalkravene per 31. desember 2022. Sett mot minstekravet til ren kjernekapital på 14,6 % inkludert Pilar 2-krav hadde selskapet en buffer på 413 millioner kroner.

Kapitalkrav	31.12.2022	31.12.2021
Minstekrav til kjernekapital	4,5 %	4,5 %
Hybridkapital	1,5 %	1,5 %
Tilleggskapital	2,0 %	2,0 %
Minstekrav til ansvarlig kapital	8,0 %	8,0 %
Bevaringsbuffer	2,5 %	2,5 %
Systemrisikobuffer	3,0 %	3,0 %
Motsyklisk buffer	2,0 %	1,0 %
Samlet bufferkrav	7,5 %	6,5 %
Pilar 2 krav	2,6 %	2,6 %
Krav til kapitaldekning, inkl. Pilar 2	18,1 %	17,1 %
Krav til kjernekapitaldekning, inkl. Pilar 2	16,1 %	15,1 %
Krav til ren kjernekapitaldekning, inkl. Pilar 2	14,6 %	13,6 %
Kapitalkrav ansvarlig kapital, inkl. Pilar 2	2.944.018	2.463.155
Kapitalkrav kjernekapital, inkl. Pilar 2	2.618.713	2.175.067
Kapitalkrav ren kjernekapital, inkl. Pilar 2	2.374.733	1.959.001
Overskudd ansvarlig kapital, inkl. Pilar 2	365.438	74.161
Overskudd kjernekapital, inkl. Pilar 2	354.193	126.568
Overskudd ren kjernekapital, inkl. Pilar 2	413.173	167.634

Tabellen under viser beregningsgrunnlag for kredittrisiko fordelt på aktuelle engasjementskategorier slik disse er definert i kapitalkravforskriften, kapitalkrav for operasjonell risiko, samlet beregningsgrunnlag, og selskapets kapitaldekning.

Kapitaldekning	31.12.2022	31.12.2021
Sum egenkapital fratrukket hybridkapital	2.829.269	2.164.224
Immaterielle eiendeler	-41.245	-37.472
Verdijusteringer ved forsvarlig verdsettelse	-119	-117
Sum ren kjernekapital	2.787.906	2.126.635
Fondsobligasjoner (hybridkapital)	185.000	175.000
Sum kjernekapital	2.972.906	2.301.635
Ansvarlig lånekapital	336.551	235.681
Sum ansvarlig kapital	3.309.457	2.537.316
Beregningsgrunnlag (risikovektet)	31.12.2022	31.12.2021
Foretak	1.298.685	5.414.724
Forfalte engasjementer	108.769	94.369
Foretak - SMB	6.182.277	1.605.097
Massemarked - SMB	2.938.916	2.349.928
Massemarked - Øvrige	4.574.956	4.046.918
Institusjoner	99.817	45.546
Stater og sentralbanker	5.535	5.912
Lokale og regionale myndigheter	-	4.245
Offentlige foretak	5.627	470
Egenkapitalposisjoner	374	44.121
Andel i verdipapirfond	39.520	5.318
Øvrige engasjementer	124.076	64.241
Beregningsgrunnlag for kredittrisiko	15.378.553	13.680.890
Beregningsgrunnlag for operasjonell risiko	886.743	723.526
Beregningsgrunnlag for markedsrisiko	-	-
Beregningsgrunnlag	16.265.296	14.404.416
Kapitaldekning i %	20,3 %	17,6 %
Kjernekapitaldekning i %	18,3 %	16,0 %
Ren kjernekapitaldekning i %	17,1 %	14,8 %
Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)	13,9 %	13,0 %

4.2. Bufferkrav

Brage Finans hadde per 31. desember 2022 et samlet kapitalbufferkrav på 1,2 milliarder kroner, og et samlet minste- og bufferkrav til ren kjernekapital på 2,0 milliarder kroner.

Bufferkrav	31.12.2022	31.12.2021
Bevaringsbuffer (2,5 %)	406.632	360.110
Systemrisikobuffer (3,0 %)	487.959	432.132
Motsyklisk buffer (2,0 % / 1,0 %)	325.306	144.044
Samlet bufferkrav	1.219.897	936.287
Minstekrav til ren kjernekapital (4,5 %)	731.938	648.199
Sum minste- og bufferkrav til ren kjernekapital	1.951.835	1.584.486

Per 31. desember 2022 hadde selskapet tilgjengelig 2,8 milliarder kroner til å dekke det kombinerte kapitalbufferkravet.

4.2.1. Nye krav til bufferkapital

Finansdepartementet besluttet i juni 2021 å følge Norges Banks råd om å øke det motsykliske kapitalbufferkravet fra 1,0 % til 1,5 % fra og med 30. juni 2022. Norges Bank besluttet i desember 2021 å øke bufferkravet videre fra 1,5 % til 2,0 % med virkning fra 31. desember 2022, og igjen i mars 2022 fra 2,0 % til 2,5 % med virkning fra 31. mars 2023. Finansdepartementet besluttet også i desember 2019 at systemrisikobufferen skal øke fra 3,0 % til 4,5 % fra 31. desember 2022 for mindre foretak som rapporterer etter standardmetode eller grunnleggende IRB-metode, men dette kravet ble 16. desember 2022 besluttet utsatt til å gjelde fra og med 31. desember 2023.

Kapitalkrav	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023E
Minstekrav	4,5 %	4,5 %	4,5 %	4,5 %
Bevaringsbuffer	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %
Systemrisikobuffer	3,0 %	3,0 %	3,0 %	4,5 %
Motsyklisk buffer	1,0 %	1,0 %	2,0 %	2,5 %
Krav ren kjernekapitaldekning	11,0 %	11,0 %	12,0 %	14,0 %
Hybridkapital	1,5 %	1,5 %	1,5 %	1,5 %
Krav kjernekapitaldekning	12,5 %	12,5 %	13,5 %	15,5 %
Tilleggskapital	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %
Krav kapitaldekning	14,5 %	14,5 %	15,5 %	17,5 %

4.3. Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio)

Uvektet kjernekapitalandel (Leverage Ratio) er et supplerende kapitalkrav som stiller krav til kjernekapital som andel av eksponeringer før risikovekting. Eksponeringsmålet består av eiendeler og poster utenom balansen, beregnet uten risikovekting.

$$Uvektet\ kjernekapitalandel = \frac{Kapitalmål}{Eksponeringsmål}$$

Regulatorisk minstekrav til uvektet kjernekapitalandel er 3 %, i tillegg til et bufferkrav på 2 %. Det totale kravet er 5 %. Brage Finans hadde per 31. desember 2022 en uvektet kjernekapitalandel på 13,9 % og oppfylte minstekravet med god margin.

Uvektet kjernekapitalandel	31.12.2022	31.12.2021
Derivater	-	-
Poster utenom balansen	515.422	373.303
Øvrige eiendeler	20.925.321	17.326.917
Totalt eksponeringsbeløp	21.440.743	17.700.220
Kjernekapital	2.972.906	2.301.635
Uvektet kjernekapitaldekning	13,9 %	13,0 %

5. PILAR 2: INTERN RISIKO- OG KAPITALVURDERINGSPROSESS

5.1. Prosess

Brage Finans gjennomfører minst hvert år en intern prosess for å vurdere samlet risikoeksponering og kapitalbehov (ICAAP). Formålet med en ICAAP er å vurdere om selskapets kapitaldekning og kapitalbuffer er tilstrekkelig ut ifra selskapets risikoprofil.

Selskapets prosess knyttet til risiko- og kapitalvurderinger er basert på kvantifisering av risiko og kapitalbehov for de vesentlige risikoområdene. Kvantitative analyser av risiko suppleres med kvalitative vurderinger.

Ansvar for gjennomføring av ICAAP

Styret har ansvaret for ICAAP. Arbeidet med ICAAP er en av de viktigste oppgavene for styret i en finansinstitusjon. Styrets ansvar innebærer blant annet at de er ansvarlig for å initiere ICAAP og kapitalplanlegging, samt godkjenne utforming og metodevalg. Styret skal også forsikre seg om at det blir forelagt resultatene fra gjennomført ICAAP.

Økonomi- og Finansdirektør er ansvarlig for gjennomføring av ICAAP og dokumentasjon av prosessen, samt fremleggelse av ICAAP-dokumentet for styret.

Internrevisor er ansvarlig for gjennomføring av den uavhengige vurderingen av selskapets ICAAP.

Metodikk for gjennomføring av ICAAP

Arbeidet med ICAAP i Brage Finans skal overholde regulatoriske krav og gjennomføres i henhold til interne krav.

Som utgangspunkt for gjennomføring av ICAAP legges det til grunn en vurdering av makroøkonomiske forhold, regulatoriske forhold, selskapets risikoeksponering, selskapets styring og kontroll, samt selskapets finansielle stilling. Dette danner grunnlag for selskapets nåværende situasjon.

Deretter gjøres det framskrivinger av selskapets finansielle situasjon i ulike scenarioer, herunder forventet utvikling (forventet scenario) og en stressituasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag (nedgangsscenario).

Med bakgrunn i resultatene fra framskrivinger vurderes selskapets gjennopprettingsindikatorer, og det utføres simuleringer på iverksetting av selskapets gjennomrettingsplan.

Basert på framskrivinger, stresstester, simuleringer og tilhørende vurderinger konkluderes det på om selskapets soliditet, likviditet og finansiering er tilstrekkelig sett opp mot den samlede risikoeksponeringen.

5.2. Vurdering av risiko og kapitalbehov

Tabellen under viser hvilke risikoer som inngår i selskapets ICAAP, og hvilke metoder som benyttes for beregning av risiko og kapital.

Risikotype	Risikokategori	Beregningsmetode
Kredittrisiko	Pilar 1	Standardmetoden
	Pilar 2	Finanstilsynets metodikk / egne vurderinger
	Konsentrasjonsrisiko	Finanstilsynets metodikk / egne vurderinger
	Avvikende høy utlånsvekst	Finanstilsynets metodikk / egne vurderinger
Markedsrisiko	Pilar 1 (<i>aksjer, renter og valuta</i>)	Standardmetoden / egne vurderinger
	Pilar 2 (<i>risiko utover standard</i>)	Egne vurderinger
Operasjonell risiko	Pilar 1 (<i>ekstern, personell, rutiner</i>)	Basismetoden
	Pilar 2 (<i>risiko utover basis</i>)	Egne vurderinger
Likviditetsrisiko	Refinansieringsrisiko	Egne vurderinger
	Prisrisiko	Egne vurderinger
Forretningsrisiko	Uventet svingning i inntekt/kostnad	Egne vurderinger
Strategisk risiko	Feil i strategiske satsinger	Egne vurderinger
Omdømmerisiko	Sviktende omdømme i markedet	Egne vurderinger
Pensjonsrisiko	Framtidige pensjonsforpliktelser	Egne vurderinger
Gjeldsoppbygning	Overdreven gjeldsoppbygning	Egne vurderinger
Eierrisiko	Eierskap i strategisk eide selskap	Egne vurderinger

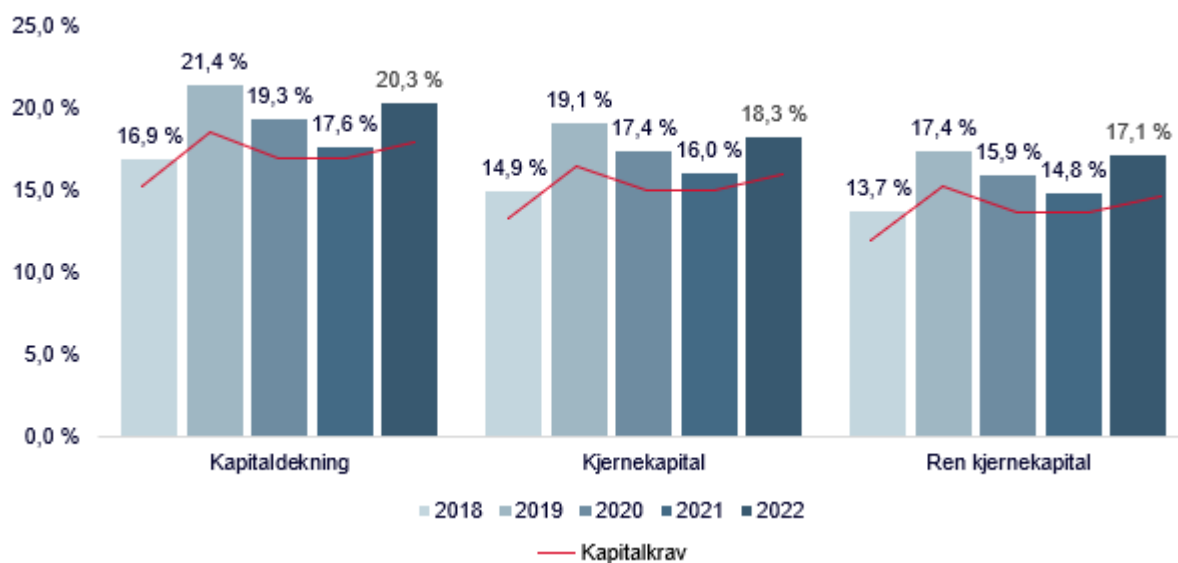
Med bakgrunn i kvantitative modeller og metoder, samt kvalitative vurderinger, identifiseres og beregnes kapitalbehov for de ulike risikotypene som inngår i ICAAP.

5.3. Kapitalmål

Brage Finans skal til enhver tid sikre at selskapet har tilstrekkelig kapitalnivå til å overholde pålagte myndighetskrav til kapitaldekning. Selskapet skal samtidig sørge for at kapitalnivå, kapitalsammensetning og kapitalvekting er effektiv slik at eierne over tid oppnår tilstrekkelig avkastning på egenkapitalen. Brage Finans hadde per 31. desember 2022 et mål for kapitaldekning, kjernekapitaldekning og ren kjernekapitaldekning på 0,5 prosentpoeng over regulatorisk minstekrav.

5.4. Utvikling i rapportert kapitaldekning

Figuren under viser utviklingen i rapportert kapitaldekning ved utgangen av året for perioden 2018 - 2022.

Figur 2 - Utvikling i rapportert kapitaldekning

Brage Finans har god margin til regulatoriske minstekrav for kapitaldekning. Selskapets rene kjernekapital er økt med 661 millioner kroner fra 2021 til 2022. Totalt beregningsgrunnlag har i samme periode økt med ca. 1,9 milliarder kroner. Økningen i ren kjernekapital henger blant annet sammen med at det er gjennomført en egenkapitalemisjon med eksisterende eiere på totalt 400 millioner kroner i slutten av 2022.

6. RISIKOSTYRING

6.1. Generelt

God risikostyring er en forutsetning for at Brage Finans skal nå sine mål. Risikostyring står derfor sentralt i den daglige driften og i styrets arbeid.

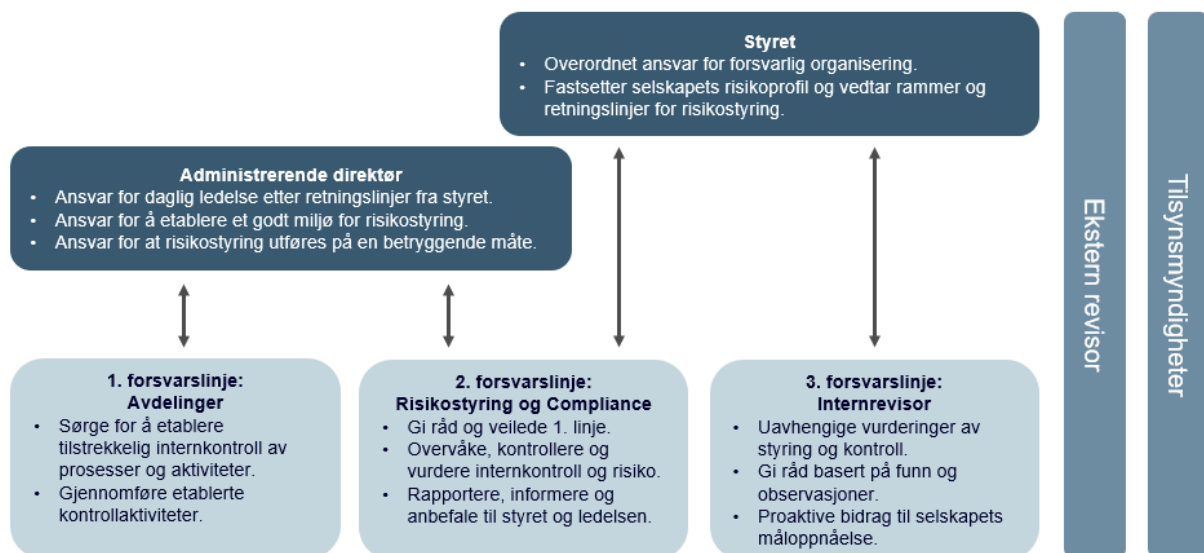
Ansvar for risikostyring

Styret har det overordnede ansvaret for selskapets risikostyring, og det er styret som fastsetter selskapets risikoprofil og vedtar rammer og overordnede retningslinjer for risikostyring. Styret følger opp administrasjonen og sikrer seg at rutiner og retningslinjer blir fulgt, og at risikoeksponeringen holdes innenfor vedtatte rammer.

Administrerende direktør er ansvarlig for å etablere et godt miljø for risikostyring og kontroll på alle nivåer i selskapet, og skal videre engasjere seg i hele risikostyringsprosessen. Styret forventer at administrerende direktør sørger for at selskapet til enhver tid har oversikt over alle relevante rammebetingelser. Det er administrerende direktørs ansvar å sørge for at styret er tilstrekkelig orientert om hovedtrekkene i selskapets risikostyring.

Risikokontrollfunksjonen kontrollerer etterlevelsen av styrets beslutninger og utarbeider løpende rapporter til styret og ledelsen.

Det er etablert en uavhengig compliance-funksjon som er underlagt Økonomi- og Finansdirektør (CFO), men med rapporteringsansvar direkte til styret og ledelsen. Compliance-funksjonens hovedansvar er å kontrollere og rapportere avvik i etterlevelsen av lover, forskrifter, rundskriv og styringsdokumenter. Etterlevelse har som mål å sørge for at det er samsvar mellom myndighetskrav, rutiner, retningslinjer, og selskapets utførelse.

Organisasjonskultur

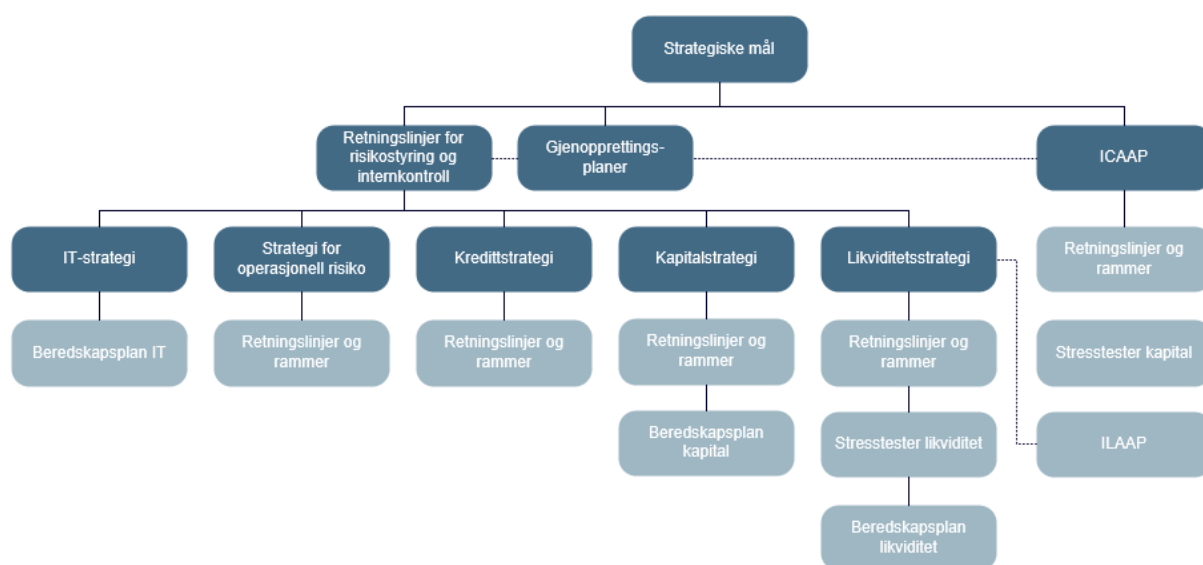
Organisasjonskulturen er grunnpilaren i selskapets risikostyring og omfatter alle ledd i organisasjonen og samtlige ansatte med deres individuelle egenskaper som integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger. En mangelfull organisasjonskultur kan vanskelig kompenseres for med andre kontroll- og styringstiltak. Brage Finans har derfor etablert en personalhåndbok med et tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som er kommunisert og gjort kjent for hele organisasjonen.

6.2. Rammeverk for styring og kontroll

Brage Finans er en forholdsvis liten og lite kompleks finansinstitusjon. Selskapet legger vekt på et helhetssyn hvor risikostyring er en kontinuerlig prosess, gjennomført av virksomhetens styre, ledelse og ansatte, anvendt i fastsettelse av strategi og på tvers av virksomheten. Risikostyringen er utformet for å identifisere mulige hendelser som kan påvirke virksomheten, og for å håndtere risiko slik at den er i samsvar med selskapets risikoprofil. Risikostyringen skal også sikre at risikoeksponeringen i selskapet til enhver tid er kjent.

Styrende dokumenter

Alle styrende dokumenter skal understøtte selskapets strategiske mål, overholde etiske retningslinjer, og være i henhold til gjeldende regelverk.

Av styringsdokumentene fremgår risikostrategi, mål og rammer, samt risikotoleranse for de ulike risikokategoriene.

For å sikre at de ulike styringsdokumentene er i overensstemmelse med selskapets langsiktige målsettinger, skal styringsdokumentene revideres og oppdateres med jevne mellomrom. Normalt foretas revisjon av dokumentene årlig, og vedtas i relevante instanser.

Identifisering av risiko

Risikoidentifisering er en integrert del av selskapets løpende virksomhet. Selskapet gjennomfører hvert år en risiko- og internkontrollprosess i henhold til forskriftsbestemmelser om risikostyring og internkontroll. Denne prosessen dekker alle vesentlige risikoer og danner grunnlaget for identifisering av de viktigste risikofaktorene i selskapet.

6.3. Rapportering

Styringsrammer og styringsmål for risiko og kapital er fastsatt i de ulike styringsdokumentene, og blir fulgt opp gjennom faste og løpende rapporteringer til styret og ledelsen. Dette sikrer en kontinuerlig og løpende oppfølging av styringsmål, risikoområder og selskapets samlede risiko.

Tabellen under oppsummerer rapportering fra administrasjonen til selskapets styre og ledergruppe, samt frekvensen på de ulike rapporttypene.

Rapporttype	Mottaker		Frekvens		
	Styret	Ledergruppe	Årlig	Kvartalsvis	Månedlig
Økonomirapport	X	X		X (styret)	X (ledelse)
Risikorapport	X	X		X (styret)	X (ledelse)
Kredittrisikorapport		X			X
Compliancerapport	X	X		X (styret)	X (ledelse)
Lederbekreftelser		X	X		
Internkontrollbekreftelse	X		X		
ICAAP / ILAAP	X		X		

Økonomirapport

Økonomiavdelingen rapporterer månedlig til ledelsen og kvartalsvis til styret. Økonomirapporten inneholder informasjon om status og utvikling i økonomi, likviditet, soliditet (kapital), kreditt og salg.

Økonomirapporten tar utgangspunkt i selskapets strategiske mål og relevante styrende dokumenter. Det rapporteres blant annet på status og utvikling opp mot budsjettmål.

Risikorapport

Selskapets uavhengige risikokontrollfunksjon rapporterer månedlig til ledelsen og kvartalsvis til styret. Risikorapporten inneholder informasjon om status og utvikling i risikobildet, likviditet, soliditet (kapital), og kreditt,

Risikorapporten tar utgangspunkt i selskapets strategiske mål og relevante styrende dokumenter. Status og utvikling med hensyn til styringsmål, styringsrammer og budsjett rapporteres.

Kredittrisikorapport

Kredittdelingen rapporterer hver måned til ledelsen. Kredittrisikorapporten inneholder ulike analyser som belyser kvaliteten på porteføljen og øvrige forhold rundt kredittrisikoen i selskapet.

Kredittrisikorapporteringen tar utgangspunkt i selskapets kredittstrategi og relevante styrende dokumenter på kredittområdet. Status og utvikling med hensyn til styringsmål og styringsrammer rapporteres.

Rapporteringen av kredittrisiko til styret gjøres hvert kvartal gjennom økonomi- og risikorapport fra selskapets økonomiavdeling.

Compliancerapport

Compliance-funksjonen rapporterer til ledelsen hver måned og kvartalsvis til styret. Rapporteringen innehold er informasjon om status og utvikling i risikobildet på området. Compliancerapporten inneholder også rapportering knyttet til hvitvaskingsområdet.

Leder- og internkontrollbekreftelse

Avdelingsledere i selskapet foretar en årlig vurdering av risiko- og internkontroll innenfor deres ansvarsområde. Dette skal gi styret og administrerende direktør grunnlag for å kontrollere at risikostyringen er forsvarlig ivaretatt. Formålet med lederbekreftelsen er å kartlegge styrker og svakheter knyttet til risikostyring og internkontroll slik at nødvendige forbedringstiltak kan iverksettes. I tillegg til dette skaper en slik prosess forståelse for viktigheten av internkontroll og risikostyring ut i organisasjonen.

Internkontrollbekreftelsen er administrerende direktørs samlede vurdering av risikostyringen og internkontrollen i selskapet. Rapporten bygger på en systematisk gjennomgang av risiko i alle virksomhetsområder, der det vurderes om risikostyring og internkontroll er tilstrekkelig for å håndtere identifiserte risikoer på en forsvarlig måte. Bekreftelsen fremlegges for styret.

ICAAP

ICAAP er nærmere beskrevet under kapittel 5.

6.4. Gjenopprettingsplan

I henhold til finansforetaksloven skal finansforetak ha en plan for hvilke tiltak som kan settes i verk for å gjenopprette sin finansielle stilling når denne har blitt betydelig svekket. Finanstilsynet har fastsatt at foretak som inngår i SREP-gruppe 3 og 4 kan følge forenklete krav til gjenopprettingsplaner. Brage Finans har derfor utarbeidet en gjenopprettingsplan med utgangspunkt i forenklete krav.

Gjenopprettingsplanen er integrert i Brage Finans sitt rammeverk for styring og kontroll, og indikatornivåene er tilpasset selskapets risikovilje. Kalibreringen av sentrale risikoverdier bygger blant annet på vurderinger og konklusjoner i selskapets ICAAP.

Hovedpunktene i gjenopprettingsplanen er:

- Organisering, ansvarsforhold og eskaleringsprosesser.
- Gjenopprettingsindikatorer.
- Strategisk analyse.
- Gjenopprettingstiltak.
- Rapportering.
- Scenarioer.

Gjenopprettingsindikatorene og -tiltakene er fastsatt på en slik måte at de skal være relevant og dekkende på tvers av ulike scenarioer. Gjenopprettingsindikatorene relaterer seg til:

- Kapital/soliditet.
- Likviditet og finansiering.
- Lønnsomhet.
- Porteføljekvalitet.

Gjenopprettingstiltakene relaterer seg til:

- Kapital/soliditet.
- Likviditet og finansiering.
- Lønnsomhet.

Selskapets ledergruppe er samlet ansvarlig for å iverksette tiltaksplaner og gjennomføring av gjenopprettingstiltak. Økonomi- og Finansdirektør har det operative ansvaret for utarbeidelse av planene, og er også ansvarlig for å måle, overvåke og rapportere. Rapportering på valgte indikatorer er inkludert i ordinær risikorapportering.

7. KREDITTRISIKO

7.1. Om kredittrisiko

Kredittrisiko defineres som risikoen for tap som følge av at kunder eller motparter ikke har evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser i henhold til avtale. I et låneforhold består kredittrisikoen i at låntaker ikke oppfyller låneavtalen.

Kredittrisiko omfatter også konsentrasjonsrisiko og restrisiko. *Konsentrasjonsrisiko* defineres som risikoen for ytterligere tap som følger av at porteføljen ikke er veldiversifisert. Konsentrasjonsrisiko oppstår ved høy samlet eksponering på en enkelt motpart eller utsteder av sikkerhet, eller ved forholdsmessig høy andel av porteføljen i en bestemt bransje, geografisk område eller gjenstandsgruppe. *Restrisiko* er risikoen for at sikkerheter det tas hensyn til ved fastsettelse av kapitalkrav for kredittrisiko, er mindre effektive enn forventet.

Kredittrisiko i Brage Finans er i hovedsak knyttet til ordinære utlånsporteføljer til bedriftsmarkedet og privatmarkedet.

7.2. Styring og kontroll

Styring og kontroll av kredittrisiko i Brage Finans gjøres gjennom selskapets kredittstrategi, kredittpolicy, operasjonelle retningslinjer på kredittområdet, kredittprosesser og bevilgningsreglement. Samlet utgjør dette retningslinjer for kredittgivning i Brage Finans.

Overordnede kredittstrategiske føringer og rammer for styring og kontroll er fastsatt av styret.

Kredittstrategi

Kredittstrategien angir overordnede prinsipper for kredittgivning og kredittoppfølging, og skal bidra til å skape forutsigbarhet og kontinuitet i alle kredittprosesser i selskapet, for å sikre at kredittvirksomheten utøves med felles mål og holdninger og i henhold til retningslinjer fra styret.

Risikoviljen defineres gjennom overordnede styringsrammer knyttet til portefølje, delportefølje og enkeltkunder. Dette danner grunnlaget for rapportering og oppfølging av den løpende kredittrisikoeksponeringen.

Kredittstrategien fastsettes av styret og oppdateres ved behov, minimum hvert år. Status for styringsrammer og styringsmål på kredittområdet følges opp av kredittavdelingen og rapporteres månedlig til ledelsen og til styret hvert kvartal.

Kreditthåndbok

Kredittstrategien suppleres av en kreditthåndbok som operasjonaliserer strategien, beskriver ansvars- og rollefordeling, og fastsetter mer detaljerte kriterier for kredittområdet. Håndboken beskriver hva som er akseptabelt innenfor gitte områder av kredittvurderingen, og skal bidra til å skape en god kredittkultur og sikre en forsvarlig kredittprosess. Kreditthåndboken er et levende dokument som løpende oppdateres og forbedres i henhold til gjeldende regelverk, retningslinjer og ønsket praksis i Brage Finans.

Bevilgningsreglement

Bevilgningsreglementet fastsetter prinsipper og kriterier for delegering av beslutningsmyndighet fra styret og fastsetter beslutningsstrukturen. Bevilgning av kreditter tilligger styret i Brage Finans. Styret har, med unntak av kreditter over et definert nivå, delegert bevilgningsfullmakter til administrerende direktør som har det operasjonelle ansvaret for beslutning i kredittsaker. Administrerende direktør kan

delegere sin bevilgningsfullmakt til Direktør for Kreditt og Spesialengasjement. Direktør for Kreditt og Spesialengasjement kan videre delegere fullmakter i henhold til selskapets fullmaktsmatrise. Delegerte fullmakter fra Direktør for Kreditt og Spesialengasjement kan ikke delegeres videre. Kredittfullmaktene differensieres etter volum og risiko. Dokumentet fastsettes av styret og oppdateres ved behov, minimum hvert år.

Kredittbehandlingsrutiner

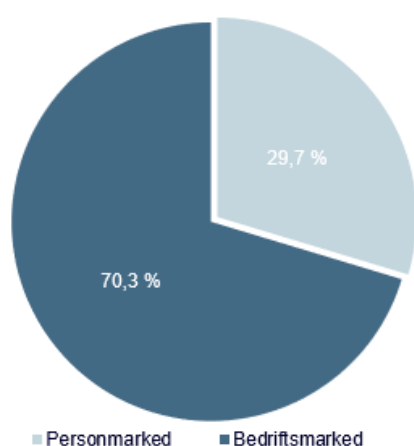
Kredittstrategi og kredittåndbok utgjør sammen med operasjonelle retningslinjer selskapets kredittbehandlingsrutiner. Samlet regulerer disse ulike forhold knyttet til løpende kredittgivning og engasjementsoppfølging. Reglement for kredittinnvilgelse, rutiner for oppfølging av misligholdte engasjementer, vurdering av nedskrivningsbehov, årlig engasjementsgjennomgang av enkeltkunder, og utvidet oppfølging av risikoutsatte engasjementer er eksempler på noen av rutinene som skal sikre at kredittvirksomheten er i henhold til selskapets risikovilje på området.

Rapportering

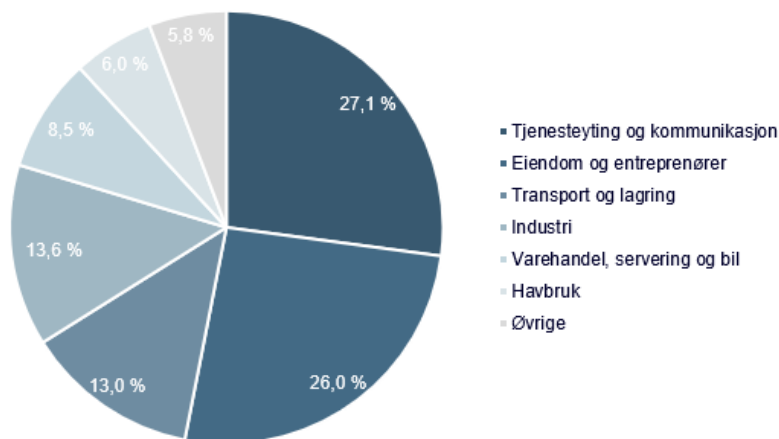
Kredittavdelingen utarbeider periodiske risikorapporter og analyser som belyser kvaliteten på porteføljen og øvrige forhold rundt kredittrisikoen. Kredittrisikorapporteringen inngår som et fast punkt på styremøter og ledermøter minimum en gang per kvartal. Utover faste rapporteringer har kredittavdelingen ansvar for ytterligere rapportering ved behov eller på henvendelse fra styret.

7.3. Risikoeksponering

Kredittrisiko, inkludert konsentrasjonsrisiko, er det største risikoområdet i selskapet. Brage Finans' kredittportefølje består av leasing og lån til næringslivsmarkedet, samt en økende andel lån til privatkunder. Selskapet er eksponert for risiko knyttet til konsentrasjon i porteføljen, men som det fremgår av figurene nedenfor har selskapet en veldiversifisert portefølje.

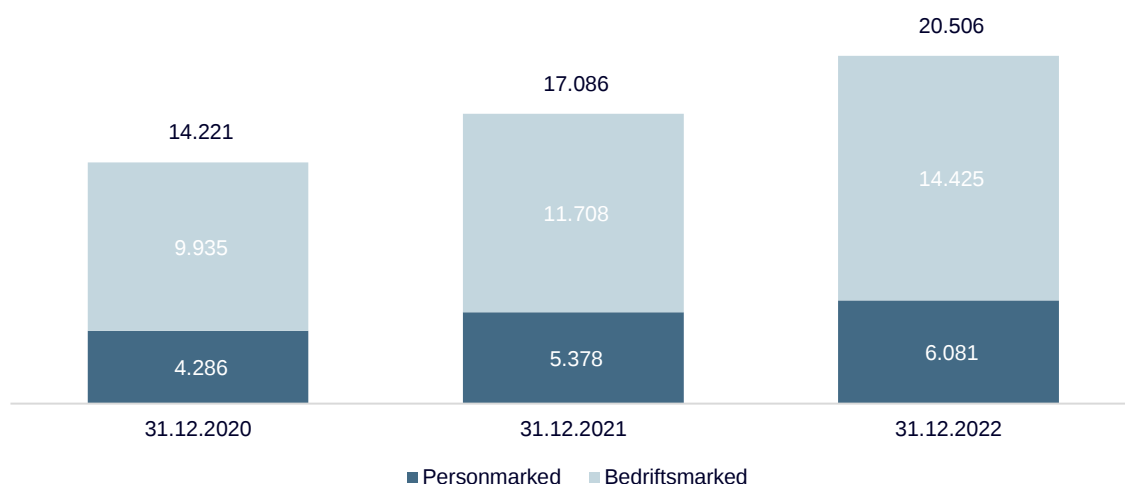
Figur 3 - Utlånsportefølje fordeling BM/PM

Figur 4 - Utlånsportefølje BM fordelt på bransjer

Ved utgangen av 2022 fordelte selskapets utlånsportefølje seg med 70,3 % mot bedriftsmarkedet og 29,7 % mot privatmarkedet. For bedriftsmarkedsporteføljen står utlån innenfor de tre største bransjene for 66,1 % av porteføljen.

Figuren under viser utvikling i brutto utlån de siste tre årene. Selskapets brutto utlån til kunder per 31. desember 2022 utgjorde 20,5 milliarder kroner. Porteføljen har vokst med til sammen 20 % siden 2021 hvorav 15,9 % knytter seg til bedriftsmarkedsporteføljen og 4,1 % knytter seg til privatmarkedsporteføljen. Isolert sett har bedriftsmarkedsporteføljen økt med 23,2 % og privatmarkedsporteføljen med 13,1 % i tilsvarende periode.

Figur 5 - Utvikling i utlånsvolum fordelt på BM og PM

Brage Finans har et mål om lav til moderat risikoeksponering i kredittporteføljen.

7.4. Risikoklassifisering

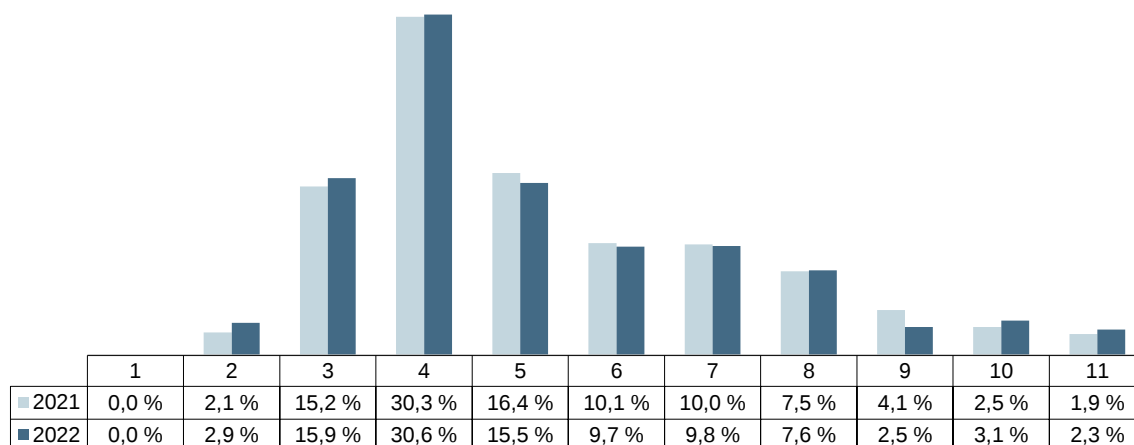
Brage Finans benytter modeller for å beregne sannsynlighet for mislighold (PD) og tapsgrad (LGD) i hvert enkelt engasjement. Dette muliggjør et helhetlig syn på risikoen for kundene og engasjementet der både kundens kredittverdighet og verdien av sikkerheter tas hensyn til, hvilket i sin tur bidrar til kartlegging av Brage Finans sin totale risikoeksponering. Overvåking av selskapets risikoprofil og risiko på kredittområdet gjøres med utgangspunkt i følgende risikoklassifisering:

Bedriftsmarked			Privatmarked		
Risikoklasse	PD	Risikogruppe	Risikoklasse	PD	Risikogruppe
1	0,01 – 0,10	Lav	1	0,01 – 0,10	Lav
2	0,10 – 0,25	Lav	2	0,10 – 0,25	Lav
3	0,25 – 0,50	Lav	3	0,25 – 0,50	Lav
4	0,50 – 1,00	Lav	4	0,50 – 0,75	Lav
5	1,00 – 1,50	Moderat	5	0,75 – 1,25	Moderat
6	1,50 – 2,00	Moderat	6	1,25 – 2,00	Moderat
7	2,00 – 3,00	Moderat	7	2,00 – 3,00	Moderat
8	3,00 – 5,00	Høy	8	3,00 – 5,00	Moderat
9	5,00 – 8,00	Høy	9	5,00 – 8,00	Høy
10	8,00 – 99,99	Høy	10	8,00 – 99,99	Høy
11	100	Misligholdt og tapsutsatt	11	100	Misligholdte og tapsutsatte

Brage Finans deler kundene inn i 11 ulike risikoklasser. Klassifiseringen baserer seg på sannsynlighet for mislighold (PD). For bedriftsmarkedet defineres klasse 1-4 som lav risiko, klasse 5-7 som moderat risiko, og klasse 8-10 som høy risiko. For privatmarkedet defineres klasse 1-4 som lav risiko, klasse 5-7 som moderat risiko, og klasse 9 og 10 som høy risiko. Klasse 11 er misligholdte og tapsutsatte engasjement. Bedriftsmarkedsporteføljen blir rescoret hvert kvartal, mens personkunder rescores ved nye forespørsler.

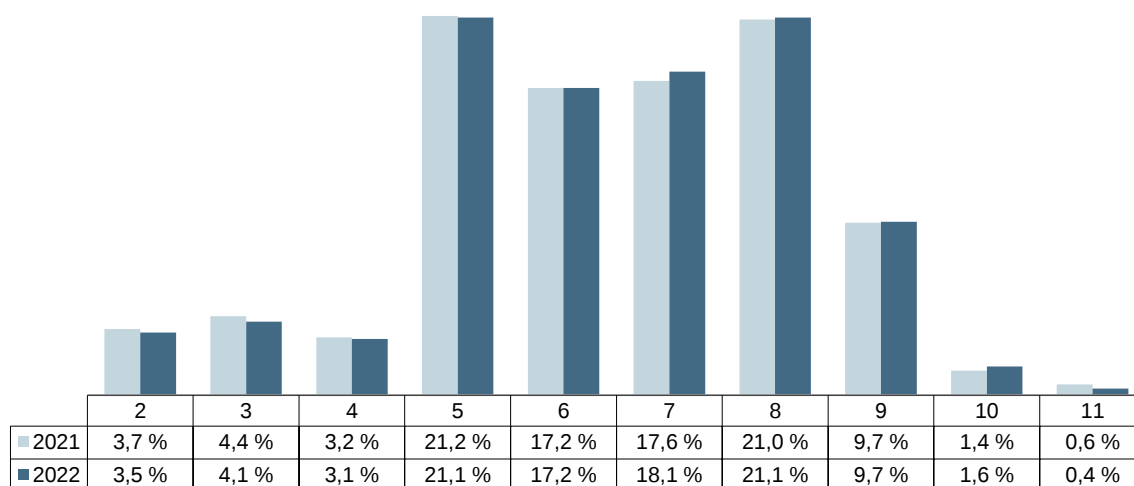
Figurene under viser fordeling av porteføljen for BM og PM fordelt på de ulike risikoklassene. For BM er til sammen 83,9 % av porteføljen i lav og moderat risikogruppe. For PM er 88,4 % av porteføljen i lav og moderat risikogruppe.

Bedriftsmarked

Figur 6 - Fordeling av BM-portefølje på risikoklasser

Privatmarked

Figur 7 - Fordeling av PM-portefølje på risikoklasser.

PD-modellen som benyttes til risikoklassifisering i kredittprosesser og porteføljestyring i bedriftsmarkedet er internt utarbeidet og baserer seg på scorekort fra ekstern leverandør, med tillegg av interne variabler. For privatmarkedet benytter selskapet seg av PD-modell fra ekstern leverandør.

Brage Finans har fokus både på kunderisiko og sikkerheter. God kompetanse på verdivurdering av de objekter som finansieres og kunnskap om utvikling i objektenes annenhåndsverdier, er derfor viktige fokusområder i kredittarbeidet. For beregning av tapsgrad (LGD) benyttes en egenutviklet, erfaringsbasert, modell som klassifiserer sikkerhetene i et 10-klassesystem. Beregnet sikkerhetsverdi nedskrives hver måned i takt med at engasjementet nedbetales.

7.5. Mislighold og nedskrivninger

Mislighold

Brage Finans har etablert egne rutiner for å identifisere og følge opp høyrisikokunder gjennom blant annet watchlist, re-scoring, og årlige engasjementsgjennomganger. Rutinene skal bidra til å avdekke og håndtere risiko, sikre system for iverksettelse av tidlig tiltak mot kunden, og minimere selskapets tap.

Selskapet vurderer et engasjement å være i mislighold dersom ett av følgende kriterier er oppfylt:

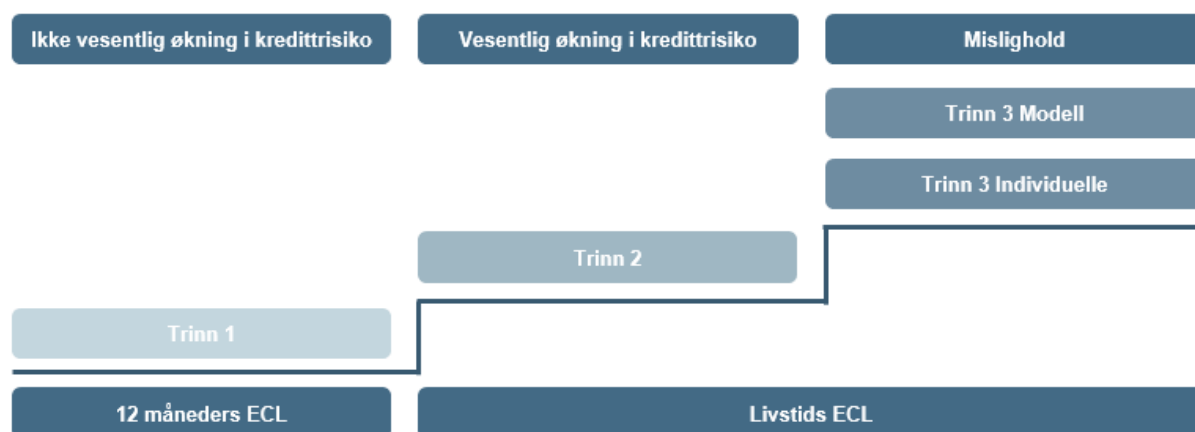
1. Betaling er forfalt med mer enn 90 dager og
 - a. BM: beløpet er større enn kr 2 000 eller 1 % av gjenstående finansiert beløp.
 - b. PM: beløpet er større enn kr 500.
2. Avtalen er sendt til inkasso.
3. Kvalitative vurderinger tilsier at kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at kundens finansielle forpliktelser overfor Brage Finans ikke vil bli oppfylt.

Dersom et engasjement er misligholdt fører dette til at engasjementet migrerer til risikoklasse 11 (*misligholdte og tapsutsatte engasjementer*). Selskapet har etablert egne rutiner for å følge opp misligholdte og tapsutsatte engasjementer. Rutinene beskriver hvem som er ansvarlig for å følge opp misligholdte engasjementer, og hva som skal gjøres i de ulike fasene av arbeidet med mislighold.

Metode for beregning av nedskrivninger etter IFRS 9

Brage Finans har utarbeidet et rammeverk og en egen modell for å beregne nedskrivninger i henhold til kravene under IFRS 9. Modellen beregner forventet kredittap (ECL) på avtalenivå for alle selskapets produkter. Tapsavsetningene inkluderer også forventet kredittap på eiendeler som ikke er bokført i balansen, herunder ordresreserve, ubenyttede kredittrammer mv.

I henhold til IFRS 9 skal utlån kategoriseres i tre trinn etter prinsippet om signifikant økning i kredittrisiko. Figuren under illustrerer de ulike trinnene i selskapets modell, og forflytningen mellom disse.

Figur 8 - Trinn i selskapets IFRS 9-modell

Trinn 1: Det første trinnet vil være startpunktet for samtlige avtaler i Brage Finans der IFRS 9-modellen anvendes. I dette trinnet samles avtaler uten vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning. Tapsavsetning beregnes til 12 måneders forventet kredittap.

Trinn 2: I trinn 2 plasseres avtaler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning. Tapsavsetning beregnes til forventet kredittap over avtalens gjestående løpetid.

For avtaler mot bedriftsmarkedet definerer selskapet vesentlig økning i kredittrisiko som hendelser der avtaler har en økning i sannsynlighet for tap (PD) eller risikoklasse som overstiger fastsatte grenseverdier. Vesentlig økning er økning i PD på mer enn 2,9 prosentpoeng eller økning som medfører negativ migrering med mer enn to risikoklasser siden førstegangsinnregning.

For avtaler mot privatmarkedet definerer selskapet vesentlig økning i kredittrisiko som hendelser der avtalen har fått egenerfaringsstatus «Dårlig».

For både bedrifts- og privatmarkedet vil en avtale ha vesentlig økning i kredittrisiko dersom avtalen er forfalt med mer enn 30 dager. Det foretas også en kvalitativ vurdering på om det er vesentlig økning i kredittrisiko for engasjementer på watchlist og for engasjementer hvor det er gitt betalingslettelser.

Trinn 3: I trinn 3 plasseres alle avtaler som har hatt en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning, og hvor det foreligger objektive bevis for mislighold eller tap på balansedagen. Tapsavsetning beregnes til forventet kredittap over avtalens gjestående løpetid.

En avtale migrerer fra trinn 3 til trinn 2 når det ikke lenger foreligger objektive bevis for mislighold eller tap, men økningen i kredittrisiko siden førstegangsinnregning fremdeles er vesentlig.

En avtale migrerer fra trinn 3 til trinn 1 når det ikke lenger foreligger objektive bevis for mislighold eller tap, og økningen i kredittrisiko siden førstegangsinnregning ikke lenger er vesentlig.

En avtale migrerer fra trinn 2 til trinn 1 når det ikke lenger er en vesentlig økning i kredittrisiko siden førstegangsinnregning.

Basert på inndelingen av avtaler i trinn foretas beregning av forventet kredittap med utgangspunkt i en objektiv og sannsynlighetsvektet analyse av alternative utfall. Analysen baseres på relevant informasjon som er tilgjengelig på rapporteringstidspunktet og bygger på tre ulike makroøkonomiske scenario for å ta hensyn til ikke-lineære aspekter av forventede tap. De ulike scenarioene benyttes for å justere aktuelle parameter for beregning av forventet tap. Forventet kredittap som innregnes i balansen representerer et sannsynlighetsvektet gjennomsnitt av respektive scenario. De ulike scenarioene som benyttes er:

- Base case (vektet 60 %).
- Best case (vektet 20 %).
- Worst case (vektet 20 %).

I henhold til IFRS 9 beregnes forventet kredittap som nåverdien av forventet eksponering (EAD) multiplisert med sannsynligheten for tap (PD) og forventet tap ved mislighold (LGD). Avsetning på utlån bokføres som en reduksjon av eiendelen og inngår i regnskapslinjen for «netto utlån til kunder».

Når det er overveiende sannsynlig at tap er endelig, klassifiseres tapene som endelig konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket av tidligere foretatte individuelle tapsavsetninger føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt eventuell over- eller underdekning mot avsetninger resultatføres. Verdiendringen presenteres som tap og nedskrivninger på utlån i resultatregnskapet.

Det vises til årsrapporten for 2022 for nærmere beskrivelse.

7.6. Sikkerheter

En vesentlig del av risikovurderingen for Brage Finans er vurdering av sikkerhetene. På bakgrunn av gjenstandstype, finansiert beløp og depotverdier på objektene som finansieres, beregnes også LGD (Loss Given Default/tapsgrad) på alle kontrakter.

LGD uttrykkes som en faktor mellom 0 – 100 % der 0 innebærer at det ikke er noen objektsrisiko, mens 100 % innebærer at det ikke er noen verdi av sikkerheten hvis det kommer til realisasjon. På bakgrunn av beregnet LGD blir sikkerhetene konvertert til et 10-klasesystem. Beregnet sikkerhetsverdi nedskrives hver måned i takt med at engasjementet nedbetales. LGD beregnes for totalengasjementet til kunde. Dette innebærer at det på løpende avtaler beregnes LGD på bakgrunn av restengasjement og oppdaterte depotverdier. Realisasjonskostnader hensyn tas også når LGD beregnes.

Brage Finans har utarbeidet en LGD-beregningsmodell som er implementert i IT-systemet og som automatisk kalkulerer LGD.

7.7. Kapitalkrav

Brage Finans sitt samlede beregningsgrunnlag for kredittrisiko per 31. desember 2022 var på 15,4 milliarder kroner og medførte et krav til ren kjernekapital (14,6 %) inkl. Pilar 2-krav på 2,2 milliarder kroner. Til sammenligning utgjorde beregningsgrunnlaget for kredittrisiko og krav til ren kjernekapital henholdsvis 13,7 og 1,9 milliarder kroner året før.

Det vises til nærmere omtale av kapitalkrav for kredittrisiko i kapittel 4.

8. LIKVIDITETSRISIKO

8.1. Om likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko består av to elementer;

1. Refinansieringsrisiko, og
2. Prisisiko.

Med *refinansieringsrisiko* menes risikoen for ikke å være stand til å refinansiere gjeld etter hvert som den forfaller, eller ikke ha evne til å finansiere en økning i eiendeler. Refinansieringsrisiko kan oppstå som følge av markedsmessige eller selskapsspesifikke hendelser som medfører en situasjon der tilbydere av likviditet ikke kan eller ikke vil tilby likviditet til selskapet.

Med *prisisiko* menes risikoen for ikke å være i stand til å refinansiere forpliktelser uten at det oppstår ekstraomkostninger i form av dyr finansiering eller prisfall på eiendeler som må refinansieres.

8.2. Styring og kontroll

Styring av likviditetsrisikoen tar utgangspunkt i selskapets likviditetsstrategi som blir årlig gjennomgått og vedtatt av styret. Likviditetsstrategien fastsetter rammer og retningslinjer for likviditetsrisiko og likviditetsstyring.

Et av de viktigste tiltakene for styring og kontroll av likviditetsrisiko har selskapet etablert en klar organisering og ansvarsfordeling som sikrer løpende engasjement fra ledelsen. Organiseringen er underlagt fullmakts- og rapporteringsstruktur i henhold til regulatoriske krav og forventninger.

For å sikre tilfredsstillende styring og kontroll på området er det etablert styringsmål og styringsrammer knyttet til blant annet:

- Kontantstrøm i forhold til forfall i obligasjonsgjeld.
- Forfall i kapitalmarkedsfinansiering innenfor ulike løpetider.
- Maksimalt utestående per enkelt obligasjonslån.
- LCR.
- NSFR.

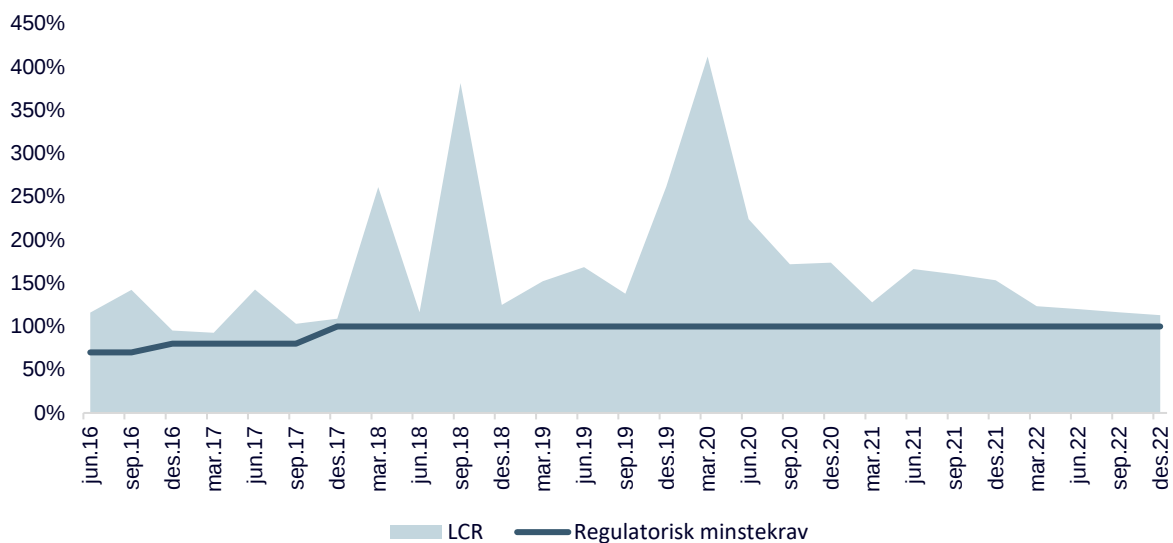
I tillegg benyttes stresstester for å måle overlevelsessevne og belyse hvorvidt selskapet har tilstrekkelig beholdning av likvide eiendeler til å unngå likviditetsproblemer på kort og lang sikt. I henhold til vedtatte rammer skal selskapet innrette likviditetsstyringen slik at det har en overlevelsessevne på minimum 9 måneder uten tilførsel av ekstern kapital fra markedet.

Selskapets risikostyringsfunksjon har et særskilt ansvar for overvåking og rapportering av likviditetsrisiko. Status på etterlevelse av styringsrammer og styringsmål rapporteres månedlig til ledelsen og kvartalsvis til styret.

8.3. Risikoeksponering

Brage Finans finansieres i dag ved obligasjonslån i det eksterne gjeldsinvestormarkedet, samt noe lån hos banker. Manglende likviditet er vurdert å være en av risikoene med størst mulige konsekvens for selskapet.

Et av de viktigste eksponeringsmålene på likviditetsområdet er det kortsiktige likviditetsmålet Liquidity Coverage Ratio (LCR). Figuren under viser utviklingen i LCR for Brage Finans. Selskapets LCR og NSFR var begge 113 % per 31. desember 2022.

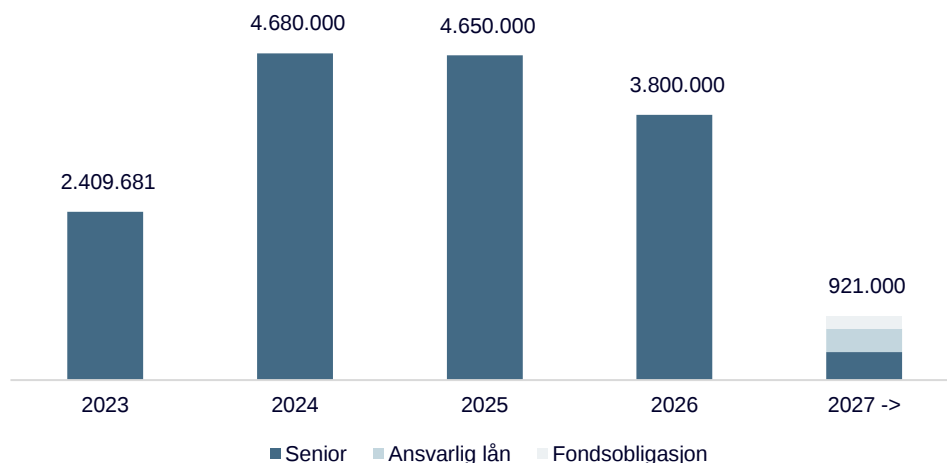

Figur 9 - Utvikling i LCR

Et annet relevant eksponeringsmål er andelen stabil finansiering (NSFR). Minstekrav til stabil finansiering ble tatt inn i norsk lov gjennom den reviderte kapitalkravsforordningen (CRR2) og er 100 % fra juni 2022. Brage Finans hadde per 31. desember 2022 en NSFR på 113 %.

Ved utgangen av 2022 hadde selskapet totalt 16,8 milliarder kroner i obligasjonsgjeld og sertifikatlån, 337 millioner kroner i ansvarlige lån, og 185 millioner kroner i fondsobligasjoner. Vektet gjennomsnittlig løpetid på utestående verdipapirgjeld per 31. desember 2022 var 2,1 år, og andelen finansiering med gjenstående løpetid på mer enn ett år utgjorde 75 % av verdipapirgjelden.

Figuren under viser forfallsprofilen på selskapets verdipapirgjeld. All verdipapirgjeld er i norske kroner.

Figur 10 - Forfallstruktur verdipapirgjeld

Brage Finans likvidetsrisikotoleranse er lav til moderat, og selskapet skal ikke ta risiko som kan sette likviditetsevnene i en kritisk situasjon.

9. OPERASJONELL RISIKO

9.1. Om operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risiko for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil, eller eksterne hendelser. Operasjonell risiko er en funksjon av interne kontroller, ansattes adferd, prosesseffektivitet, tilsyn med tredjeparter, fysisk sikkerhet og krise- og kontinuitetsplanlegging. Definisjonen omfatter juridisk risiko, men ikke strategisk risiko og omdømmerisiko som må vurderes særskilt.

9.2. Styring og kontroll

Brage Finans sin styring og kontroll av operasjonell risiko følger finansforetaksloven med tilhørende forskrifter. Selskapet har tett oppfølging av operasjonell risiko og gjennomfører årlig en egen prosess for identifisering, vurdering og rapporteringer av risikoområder i selskapet.

Figur 11 - Risiko og internkontrollprosess

Selskapets evne til å arbeide systematisk med styring og kontroll, herunder oppfølging av forbedringsområder, er et viktig fundament i styring av operasjonell risiko. Forbedringsområder identifiseres gjennom etablerte internkontrollprosesser, samt løpende gjennom analyser og kartlegginger. Gode risikovurderinger rundt nye initiativer og vesentlige endringer skal sikre god styring og kontroll når selskapet endres, forbedres og tilpasser seg omgivelsene som sådan.

Overordnet styring og kontroll ivaretas av selskapets ledelse. Ansvar for operativ styring og kontroll ligger hos den enkelte avdelingsleder/fagleder. Ansvaret er nedfelt i den enkeltes stillingsinstrukser, samt ulike retningslinjer og rutiner.

Dersom det oppstår hendelser som medfører operasjonell risiko og/eller operasjonelle tap skal disse umiddelbart rapporteres til compliance-ansvarlig, eller til nærmeste leder som deretter skal rapportere til compliance-ansvarlig. Selskapet har fokus på at det skal være lav terskel for rapportering, og alle hendelser følges opp og behov for tiltak vurderes. Vesentlige hendelser, operasjonelle tap og utvikling i operasjonell rapporteres månedlig til ledelsen og kvartalsvis til styret i egen compliance-rapport.

Brage Finans har som målsetning at operasjonell risiko skal være på et lavt nivå.

9.3. Risikoeksponering

Følgende operasjonelle risikoer er blant annet gjeldende for Brage Finans:

Risiko knyttet til IT-systemer

Risikoen for at elementer av IT-området som sikkerhet, stabilitet, kapasitet og prosesser truer kjernevirksomheten. Relevant risiko innenfor dette området kan være at det skjer dataangrep mot selskapets egne systemer eller noen av selskapets samarbeidspartnere. Denne risikoen inkluderer også systemenes evne til å møte brukernes krav til stabilitet og brukervennlighet.

Risiko knyttet til etterlevelse (compliance-risiko)

Risikoen for juridiske eller regulatoriske sanksjoner, økonomiske tap eller tap av omdømme som følge av manglende etterlevelse av lover, forskrifter, regulatoriske krav og interne retningslinjer. En relevant

risikodriver knyttet til etterlevelse er risiko for at selskapet ikke fanger opp regulatoriske endringer som følger av komplekst og omfattende regelverk.

Risiko knyttet til dokument- og kundekontroll

Operasjonelle risikodrivere i etableringsprosessen knytter seg for eksempel til feilaktig bruk av avtaledokumenter og avtalevilkår (menneskelige feil). Denne risikoen knytter seg også til kvalitet på dokumentkontroll eller andre mangler i etableringsprosessen.

Utkontrakteringsrisiko

Risiko for at tjenester og andre aktiviteter som utføres av eksterne tredjeparter medfører finansielle, regulatoriske eller andre negative konsekvenser for selskapet.

9.4. Kapitalkrav

Kapitalkrav for operasjonell risiko beregnes etter basismetoden. Per 31. desember 2022 var selskapets samlede kapitalkrav for operasjonell risiko 886,7 millioner kroner. Til sammenligning var kapitalkravet året før 723,5 millioner kroner.

10. ANDRE RISIKOFORHOLD

10.1. Strategisk risiko

Strategisk risiko er risiko relatert til de strategiske valgene selskapet gjør, det vil si risiko knyttet til strategier, planer og endringer som selskapet har eller legger opp til. Brage Finans er blant annet eksponert for strategisk risiko knyttet til feil eller mangelfull identifisering og prioritering av kunder/kanaler/produkter/organisering, samt feilaktig organisering av selskapets ressurser.

Strategisk risiko styres gjennom prosesser i styret og ledelsen i forbindelse med implementering og oppfølging av selskapets overordnede strategi og løpende strategiske valg. Selskapets risikovilje på området er lav.

10.2. Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risiko for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følger av andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd. For Brage Finans vil forretningsmessig risiko blant annet kunne oppstå ved mangelfull kvalitet i ekstern- og intern rapportering, herunder svakheter i interne prosesser knyttet til budsjettering, prognostisering og oppfølging.

Forretningsrisiko styres gjennom etablerte rutiner og retningslinjer, samt rapportering til styret og ledelsen. Selskapets risikovilje på området er lav.

10.3. Omdømmerisiko

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang som følger av sviktende tillit og omdømme i markedet, det vil si hos kunder, samarbeidspartnere, aksjeeiere og myndigheter. Enhver institusjon er eksponert for omdømmerisiko dersom selskapet fremstår som uhensiktsmessig overfor kunder og samarbeidspartnere. Omdømmerisiko kan blant annet oppstå som følger av mangelfull kundeservice, negativ omtale i media og markedet, samt dersom selskapet assosieres med produkter eller objekter som i seg selv har et negativt omdømme.

10.4. Klimarisiko

Klimarisiko (ESG-risiko) defineres som risiko for hendelser som treffer samfunnet som følge av endringer i klima og klimapolitikk. Klimarisiko omfatter tre risikotyper:

1. Overgangsrisiko: Risiko knyttet til overgangen til nullutslippssamfunn.
2. Ansvarsrisiko: Risiko for å holdes ansvarlig for skader som forvoldes som følge av klimaendringer og reguleringer som ikke hensyntas.
3. Fysisk risiko: Risiko for kostnader knyttet til fysisk skade som følge av klimaendringer.

Det er gjennom selskapets leasing- og utlånsvirksomhet at selskapet er utsatt for klimarisiko, og klimarisiko vil derfor være tett koblet opp mot kredittrisiko. Selskapet må til enhver tid være oppdatert på den teknologiske utviklingen slik at man bidrar til at objektene som finansieres er med på å støtte opp under målet om et nullutslippssamfunn. For Brage Finans er klimarisiko også en underliggende risikodriver for de øvrige omtalte risikotyper, herunder likviditetsrisiko, operasjonell risiko og omdømmerisiko.

Brage Finans ønsker å skape langsiktige verdier sammen med sine kunder og samarbeidspartnere, og bidra til en bærekraftig utvikling og vekst for næringslivet. Selskapet har etablert en egen bærekraftstrategi, samt et grønt rammeverk som beskriver hvordan selskapet arbeider.

Gjennom sin strategi har Brage Finans satt seg mål å bidra til mer samfunnsnyttige og bærekraftige investeringer, og ønsker å fremme miljøvennlige valg hos kundene. Dette gjøres blant annet ved å tilby grønne billån hvor finansiering av nullutslippsbiler tilbys spesielt gunstige betingelser. Selskapet vurderer kontinuerlig mulighetene for å kunne tilby kundene finansielle produkter som bidrar til en bærekraftig utvikling.

10.5. Øvrige risikotyper

Selskapet er i tillegg eksponert for øvrige risikotyper som ikke er nærmere redegjort for i dette dokumentet. Dette omfatter blant annet:

- Systemrisiko
- Pensjonsrisiko
- Risiko for overdreven gjeldsoppbygning.